

PARONOMÁZIE – ŘEČNICKÁ FIGURA

SKLENIČKO TY SKLENĚNÁ

Michal Navrátil

Definice

- Rétorická a stylistická figura
- Jazykový prostředek, který využívá opakování stejného kořene nebo kmenů slov ve větě.
- Hromadění týchž morfémů (kořenů, kmenů slov), které nemusí být významově příbuzné.

- ⦿ Základem paronomázie je nepatrná změna slova, jíž slovo nabude nějakého vedlejšího významu nebo také užití slov od téhož základu s málo změněnou funkcí.

V paronomázii se kombinují slova zvukově blízká bez toho, že by mezi nimi byla významová podobnost, takže vznikají nejen shluky podobně znějících slov, ale jsou vytvářena slova nová či jsou slova a obrazy konvenční nově dekomponovány a etymologicky vyloženy.

- ◎ Samuel Johnson pohrdavě označil paronomázií jako nejnižší formu zábavy
- ◎ Nejznámější spisovatelé využívající paronomázií byli Alexander Pope, James Joyce, Vladimir Nabokov, John Donne, Lewis Carroll, William Shakespeare (odhaduje se, že použil více jak 3000 paronomázií v jeho hrách)

Typy paronomázie

- ◎ **Homonymní paronomázie** – využívá dvojice slov, které znějí podobně (homonymně), ale nejsou synonyma.
- ◎ Věta pronesená Georgem Carlinem – "Atheism is a non-prophet institution,"
- ◎ Prophet – prorok
- ◎ Profit – zisk
- ◎ Q: Why do we still have troops in Germany?
A: To keep the Russians in *Czech*"
- ◎ "check" and
- ◎ "Czech".

Homografická paronomázie

- Homografická paronomázie využívá rozmanitost slov nebo slovních významů, která se hláskují stejně, ale mají různý význam
- Being in politics is just like playing golf: you are trapped in one bad *lie* after another
- Lie – lež
- Lie – brloh, skrýš

Skládaná paronomázie

- ◎ Věta, která obsahuje dvě a více paronomázií.
- ◎ A man bought a cattle ranch for his sons and named it the 'Focus Ranch' because it was *where the sons raise meat*
- ◎ *X* where the sun's rays meet

Heteronymická paronomázie

- Homografické paronomázie, které používají slova, jenž se stejně hláskují, ale jinak vyslovují

Rekurzivní paronomázie

- ⊙ Věta, která obsahuje paronomázií, v níž jsou dvě slova stejně znějící
- ⊙ π is only half a *pie*
- ⊙ $\Pi - 180^\circ$
- ⊙ *Pie*- koláč

Užití

- ◎ Zábava, vtipy
- ◎ Literatura

Bible Matěj 16.18: Thou art Peter, and upon this rock I will build my church.

(V řečtině „skála“ (πετρα, *petra*) and jméno "peter" (πετρος, *petros*), které také znamená skála, kámen

Publicistika

reklamy

Acronymy a kódy

Lexikony a jména

Vizuální paronymie

Flakgruppe Wachtl – emblém ^W/₈

4. US pěší divize

Věda

- ◎ Přísný pštros nepřísne pštroší autority přednášel pře časem mladým pštrosáčatům
- ◎ Odvod podvodného vodníka do závodu přivede ho k rozvodu.
- ◎ **Semper ubi sub ubi**
- ◎ Titus tibi malum dare non potest, at ego tibi malum dare possum, nisi hic et nunc Tito librum reddis!
- ◎ *Jak zvoní zvonek zvoníku* (V.Nezval)
- ◎ *Slavně slávu Slávů slavných* (J.Kollár)

Děkuji za pozornost

